

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 16:16
Diariernr: 16/02250
Handläggare: Signild Östgren m.fl.
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Datum: 2016-04-13
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: Vårpropositionen och vårändringsbudgeten för år 2016

CIRKULÄR 16:16

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Signild Östgren m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Vårpropositionen och vårändringsbudgeten för år 2016

Den 13 april presenterade regeringen 2016 års vårändringsbudget för 2016 (2015/16:99) och 2016 års ekonomiska vårproposition (2015/16:100). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2016–2020. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2016–2020. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några satsningarna:

- Satsning på skollokaler med 100 miljoner år 2016.
- Anslaget för ersättningar för särskilda kostnader för nyanlända ökas med 80 miljoner till 140 miljoner.
- Regeringen avsätter 40 miljoner för sfi och svenska som andra språk.

I Vårpropositionen nämns inte satsningen på 10 miljarder i välfärdstjänster utan den ligger utanför. Vi har ändå valt att kommentera denna satsning.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	4
Kommunalekonomisk utjämning	5
Preliminär fördelning av tio miljarder till välfärden	5
Barn och utbildning	6
Migration och Integration	7
Individ- och familjeomsorg	8
Fritid och kultur	9
Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap	9
Bostäder	10
Miljö och energi	10
Arbetsgivarfrågor	11
Arbetsmarknad	11
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	12
Ekonomisk trygghet vid ålderdom	12
Arbetsmiljö	13
Jämställdhet och diskriminering	13
Läraryrket och lärarutbildning	13

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

BNP-tillväxten i omvärlden var måttlig 2015 och i många framväxande ekonomier bromsade tillväxten in. En ökad osäkerhet om den framtida utvecklingen har under inledningen av 2016 bidragit till att skapa osäkerhet på de finansiella marknaderna. Regeringen pekar på en ovisshet om stabiliteten i den kinesiska tillväxten och en svagare ekonomisk utveckling i många råvaruberoende ekonomier. Man nämner även att det finns tecken på en försvagning av den ekonomiska utvecklingen i många avancerade ekonomier. I Sveriges viktigaste exportmarknad, euroområdet, förväntar regeringen en starkare investeringsutveckling, understödd av en fortsatt expansiv penningpolitik och en mindre åtstramande finanspolitik. Regeringen förutser att detta, tillsammans med låga energi- och råvarupriser, ska bidra till en starkare återhämtning i euroområdet 2017.

I övriga Norden prognostiserar regeringen en svag utveckling. I Norge väntas investeringarna minska väsentligt till följd av det låga oljepriset. BNP för norska fastlandet växte bara med 1,1 procent 2015 och tillväxttakten beräknas inte stiga förrän 2017. Finsk ekonomi är i hög grad exponerad mot Ryssland, där BNP minskat kraftigt, och regeringen räknar med att finsk BNP-tillväxt stannar på 0,5 procent i år och drygt 1 procent 2017. Sammantaget är Regeringens bedömning att tillväxten i omvärlden återigen kommer att ta fart 2017.

Regeringens BNP-prognos ligger lägre än förbundets bedömningar i MakroNytt 1/2016 för 2016–2018. En förklaring kan vara att regeringens beräkningar är baserade på SCB:s befolkningsprognos från februari 2016, som visar svagare befolknings-tillväxt än den befolkningsstillväxt från november 2015 som låg till grund för beräkningarna i MakroNytt.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i vårpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2015–2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP ¹	3,8	3,5	2,5	2,0	2,2	2,7
Arbetade timmar ¹	1,0	1,9	1,7	0,7	0,7	1,0
Arbetslöshet ²	7,4	6,8	6,3	6,4	6,5	6,6
BNP-gap ³	-0,9	0,2	0,5	0,3	0,0	0,0
Timlöner ⁴	2,4	3,1	3,3	3,4	3,4	3,4
KPIF, årsgenomsnitt	0,9	1,3	1,8	2,0	2,1	2,0
Prisbasbelopp	44 500	44 300	44 700	45 300	46 400	47 900
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	0,0	-0,4	-0,7	-0,4	0,1	0,7
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	43,4	42,5	41,1	40,3	39,1	36,9

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP. ⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2016 års vårproposition.

Enligt regeringen återhämtar sig svensk ekonomi i snabb takt från en lång period med lågt resursutnyttjande. BNP-tillväxten var hög 2015 och regeringen bedömer att den

blir hög även 2016. Förtroendeindikatorer för tillverkningsindustrin tyder på en fortsatt hög exporttillväxt 2016, även om förtroendet minskat något i början på året. Hushållens konsumtionstillväxt steg 2015. Flera faktorer tyder, enligt regeringen, på en fortsatt hög konsumtionstillväxt. Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer är hushållen mycket optimistiska om sin egen ekonomi. Därutöver gynnas utvecklingen av låga räntor, ett i utgångsläget högt hushållssparande och höga reallöneökningar samt av att arbetslösheten minskar.

Enligt regeringen väntas även den offentliga konsumtionen växa i hög takt både 2016 och 2017, främst till följd av asylmottagandet. Behovet av kommunala välfärdstjänster ökar också på grund av stora demografiska förändringar, med fler barn och äldre i befolkningen och en större befolkning. Dessutom väntas regeringens satsningar inom vård, skola och omsorg bidra till konsumtionstillväxt de närmaste åren.

De fasta bruttoinvesteringarna växte i hög takt 2014 och 2015, bland annat till följd av en stark ökning av bostadsinvesteringarna. Regeringen förväntar fortsatt hög tillväxt av bostadsinvesteringar 2016, men därefter väntas en avmattning till följd av att resursutnyttjandet inom byggsektorn blir ansträngt. Även de offentliga investeringarna bedöms av regeringen växa i hög takt 2016 och 2017. Man påpekar att det finns ett stort behov av investeringar i kommunsektorn till följd av den demografiska utvecklingen och av att äldre infrastruktur behöver ersättas.

Till följd av den snabba efterfrågetillväxten beräknas antalet sysselsatta öka starkt både 2016 och 2017. Sysselsättningen i kommunsektorn väntas lämna ett stort bidrag till ökningen under hela prognosperioden. Regeringens bedömning är att den kommunala konsumtionen ökar snabbt, bland annat till följd av att det stora antalet asylsökande bidrar till ett behov av fler anställda i kommunsektorn.

Arbetslösheten väntas sjunka från 7,4 procent år 2015 till 6,3 procent 2017. Det ökade resursutnyttjandet beräknas enligt regeringen medföra ett större utrymme för företagen att höja sina priser, med stigande inflation som följd.

Regeringen anser att osäkerheten om den makroekonomiska utvecklingen är stor. Man pekar på tillväxten i euroområdet samt hushållens och företagens framtidsförväntningar som källor till osäkerhet. Ytterligare en källa till osäkerhet är enligt regeringen Migrationsverkets prognos över antalet asylsökande. Man påpekar också att osäkerheten ökar i takt med prognoshorisontens längd. Av dessa skäl har tyngdpunkten i propositionens framställning av den makroekonomiska utvecklingen lagts på 2016 och 2017 medan utvecklingen 2018 – 2020 redovisas i ett separat avsnitt med två alternativa scenarier.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Bo Legerius tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringens skatteunderlagsprognos visar en total ökning på 31,7 procent för perioden 2014–2019, vilket är lite mindre än den prognos SKL publicerade i februari (MakroNytt 1/216). Regeringens enda kommentar till prognosen är att den relativt starka ökningstakten 2016 och 2017 främst förklaras av en stark lönesummeökning.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014–2019
Reg, apr	3,2	5,0	5,7	5,4	4,6	4,3	31,7
ESV, apr	3,2	5,6	5,4	4,7	4,1	3,8	30,0
SKL, feb	3,2	4,9	5,6	5,6	5,2	4,4	32,5

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Skillnaden mellan regeringens och SKL:s prognos förklaras främst av att SKL i februari prognostiserade större ökning än regeringen av såväl arbetade timmar som timlön år 2018.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Anslaget kommunalekonomisk utjämning

Eftersom inga skarpa förslag finns om förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning i Vårpropositionen utan kommer i Budgetpropositionen i höst så gäller de uppgifter som fanns i cirkulär 15:24 oförändrat.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell tfn 08-452 79 10, Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Preliminär fördelning av tio miljarder till välfärden

Regeringen har informerat, vid sidan av Vårpropositionen, att en satsning om 10 miljarder kommer till kommuner och landsting från år 2017. Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas på samma sätt som via det kommunalekonomiska utjämningssystemet dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent. Beräkningen är preliminär och kommer att uppdateras inför den slutliga fördelningen inför 2017.

Tabell 3. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommuner

År	Totalt, miljoner kronor	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2016	8 330	0	0	8 330
2017	7 700	2 100	213	5 600
2018	7 700	2 100	208	5 600
2019	7 500	3 500	341	4 000
2020	7 300	4 900	470	2 400
2021	7 000	7 000	662	0

Källa: Regeringens skrivelse *Preliminär fördelning kommuner och landsting*.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämningen som generellt statsbidrag.

Den preliminära modellberäknade fördelningen för år 2017 per kommun framgår av regeringens skrivelse som finns tillgänglig på denna webbsida:

<http://www.regeringen.se/contentassets/8b65b455d6ae49bfb750deee25d489c4/preliminar-fordelning-kommuner-och-landsting>

Frågor om tillskottet kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99 eller till Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Nytt bidrag för skollokaler till kommuner med många asylsökande

Det införs ett nytt statsbidrag på 100 miljoner kr för stöd till skollokaler i kommuner som har tagit emot ett stort antal eller en stor andel nyanlända elever. Avsikten är att bidraget ska fördelas till ett mindre antal kommuner.

Riktat statsbidrag för specialpedagogik minskas

Det riktade statsbidraget för specialpedagogik minskas med 100 miljoner för att finansiera andra ökningsar.

Statsbidraget för fler anställda i lågstadiet minskas

Det riktade statsbidraget för fler anställda i lågstadiet, den så kallade lågstadiesatsningen, minskas med 658 miljoner kr för 2016 och 2017 tillförs 329 miljoner och 2018 ytterligare 329 miljoner.

Mer information om hur minskningen påverkar kommunernas ansökningar om statsbidraget inför läsåret 2016/17 kommer att finnas på **Skolverkets webbplats**, <http://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/grundskole-och-gymnasieutbildning/lagstadiesatsningen-1.235053>

Renovering av skolor och utemiljö senareläggs

Ett engångsbidrag om 500 miljoner avsattes för att rusta upp utemiljön för förskolor, fritidshem, skolor mm. Detta anslag senareläggs och sprids ut på åren 2017 med 150 miljoner och 350 miljoner år 2018.

Förstärkt satsning för fler behöriga sfi-lärare

Satsning för ökad kompetens för lärare inom sfi och svenska som andra språk inom komvux föreslås med 40 miljoner i ökat anslag.

Frågor om Barn och Utbildning kan ställas till Eva-Lena Arefäll, 08-452 79 45, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Migration och Integration

Länsstyrelserna tar över delar av ansvaret för organiserad sysselsättning till asylsökande från Migrationsverket

Regeringen föreslår att länsstyrelserna framöver ska få ansvaret att samordna och organisera tidiga insatser för att underlätta asylsökandes etablering i samhället. För att kunna påbörja arbetet med att bygga upp den nya verksamheten ökar länsstyrelsernas anslag med 10 miljoner kronor för 2016.

Digitalt språkinlärningspaket för asylsökande

Länsstyrelserna tillförs även 10 miljoner kronor 2016 för att tillhandahålla ett digitalt språkinlärningspaket som riktar sig till asylsökande.

Medel till studieförbund och folkhögskolor för insatser till asylsökande

Ytterligare 97 miljoner anslås under 2016 till studieförbund och folkhögskolor genom folkbildningsrådet. Medlen ska fördelas till verksamheter som syftar till att stärka kunskaper i svenska och om samhället samt främja deltagande i samhällslivet för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd, men som fortfarande bor kvar på anläggningsboende.

Kartläggning av nyanländas utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter

Arbetsförmedlingen tillförs ytterligare 90 miljoner 2016 för att utveckla möjligheten att erbjuda kompetenskartläggning för nyanlända under asyltiden. Från 2017 föreslås uppgiften implementeras permanent i Arbetsförmedlingens verksamhet.

Utökade § 37 och § 37a-medel till kommuner via länsstyrelserna

Kommunerna kan beviljas medel från länsstyrelserna som syftar till beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända (§ 37) samt för att tillhandahålla flyktingguider och familjekontakter (§ 37a). Regeringen föreslår att medlen även ska kunna avse insatser till asylsökande och tillför ytterligare medel 2016 med 30 miljoner kronor som är inriktade på ensamkommande barn, 10 miljoner kronor för att underlätta uthyrning av privatpersoners bostäder till nyanlända och 25 miljoner för flyktingguider och familjekontakter.

Ersättning till kommuner för särskilda kostnader för mottagande av nyanlända

I mån av tillgång på medel kan kommuner ansöka om statlig ersättning för t.ex. initiala kostnader i samband med mottagning av kvotflyktingar och mottagande av personer med särskilda behov eller olika insatser inom socialtjänstens område. Anslaget för sådana medel utökas från 60 miljoner till 140 miljoner 2016.

Statens institutionsstyrelse får ökat anslag

Anslaget till SIS ökas med 15 miljoner kronor för att öka takten under 2016 i färdigställandet av nya platser i ungdomsvården pga. ökat antal ensamkommande barn.

Snabbspår för nyanlända

Hittills har snabbspår presenterats för ett flertal yrken, exempelvis kockar, lärare, sjuksköterskor och läkare. Fler snabbspår kommer att presenteras. En viktig komponent i snabbspåret är att validering och praktik kan påbörjas innan sfi-studierna är avklarade och att studierna i svenska anpassas till yrkets krav. Regeringen har också intensifierat arbetet med validering och genomfört en omfattande förstärkning av kompletterande utbildningar. Detta möjliggör för personer med utländsk utbildning att få en svensk examen eller behörighet att utöva sitt yrke i Sverige.

Ersättning för bostadskostnader

Betydligt fler personer sökte asyl i Sverige under senare delen av 2015 och fler personer är för närvarande inskrivna i Migrationsverkets mottagande än vad som antogs i budgetpropositionen för 2016. Därför är Migrationsverkets anslag för statliga ersättningar för boende utökat med nästan 29 miljarder.

Frågor om Migration och integration kan ställas till Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad, om snabbspår till Maria Johansson tfn 08-452 77 42, avdelningen för vård och omsorg.

Individ- och familjeomsorg

Våldsbejakande extremism

Regeringen anser att kommunernas arbete mot våldsbejakande extremism, och arbetet mot rasism och främlingsfientlighet i skolorna bör stärkas. Det uttrycks inget särskilt riktat anslag till socialtjänsten, däremot till skolorna för förstärkt arbete mot främlingsfientlighet och rasism och 10 miljoner kronor avsätts. För demokratiframjande arbete mot hat och hot avsätts 11 miljoner och för övriga insatser för ett öppet och demokratiskt samhälle avsätts 12 miljoner.

Ensamkommande barn – remiss på väg

Regeringen anser att dagens system för ersättning till kommunerna för mottagande av ensamkommande barn och unga inte är ändamålsenligt. Regeringen kommer att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten. Ensamkommande som under asylprocessen fyllt 18 år bör i normalfallet omfattas av Migrationsverkets mottagningssystem. Ersättningar för mottagande av ensamkommande barn och unga bör i större utsträckning än i dag utgöras av schablonersättningar.

Ökade resurser till Inspektionen för vård och omsorg

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) svarar för tillsyn, klagomålshantering och tillståndsgivning inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. En väl fungerande tillsyn har till syfte att säkerställa att landstingen och kommunerna upprätthåller tillräcklig kvalitet i sina verksamheter. Under hösten 2015 ökade antalet asylsökande och ensamkommande barn kraftigt vilket ledde till att IVO behövde prioritera tillståndsgivning för att driva hem för vård eller boende (HVB). Under samma period ökade an-

talet ansökningar till IVO om att driva sådana hem med cirka 700 procent. Viktiga tillsynsinsatser inom t.ex. den sociala barn- och ungdomsvården, psykiatrin och primärvården riskerar till följd av detta att inte kunna genomföras på grund av resursbrist. IVO får därför 10 miljoner extra.

Frågor om Individ- och familjeomsorg kan ställas till Lisette Wahlroth tfn 08-452 77 50 och om ensamkommande barn till Elisabeth Melin tfn 08-452 76 04, avdelningen för vård och omsorg.

Fritid och kultur

Inom ramen för regeringens vårbudget kan satsningarna inom kultur, fritid och folkbildning sammanfattas med nyckelorden **öppet samhälle, demokrati, minskad rasism** och **integration**. Satsningarna berör folkbiblioteken som viktiga mötesplatser för människor med olika bakgrunder där regeringen föreslår 10,5 miljoner kronor för pågående arbeten inom området varav 0,5 miljoner för litteraturinköp.

Vidare görs särskilda satsningar inom folkbildningen där statens satsar 97 miljoner kronor, se ovan under Migration och Integration.

Myndigheten Forum för levande historia har ett regionalt uppdrag och får ett ökat anslag om 3,5 miljoner för att förstärka detta arbete för att motverka den ökande polariseringen i samhället.

Regeringen aviserar även ett arbete för att samla satsningar med syfte att utveckla barns lust och förmåga att läsa under paraplyet *Hela Sverige läser med barnen*. Det ska samla insatser inom skola, kultur, idrott och föreningsliv.

Frågor om kultur kan ställas till Louise Andersson tfn 08-452 74 22, Maria Jacobsson tfn 08-452 74 44 och om idrott till Nils-Olof Zethrin tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap

Sänkt skatt på biodrivmedel

Regeringen bedömer att det är möjligt att sänka skatten på vissa biodrivmedel utan att komma i konflikt med EU:s statsstödsregler. Regeringen föreslår därför i Vårändringsbudget för 2016 sänkt skatt på vissa biodrivmedel från och med den 1 augusti 2016.

Biodrivmedelsfrågan är av betydelse för SKL:s medlemmar både som producenter och konsumenter, t.ex. bussar i kollektivtrafiken. Ur svenskt perspektiv spelar biodrivmedel en viktig roll utifrån omställningen till en fossilfri fordonsflotta.

Försvar och samhällets krisberedskap

Anslaget för jordskred och andra naturolyckor som budgeterats till 50 miljoner år 2016 senareläggs till år 2020.

Frågor om Infrastruktur och fastigheter kan ställas till Peter Haglund tfn 08-452 71 58 och om krisberedskap till Marcus Planmo tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Bostäder

Regeringens ingång i de bostadspolitiska samtal som förs under 2016, är reformer för att korta tiden från idé till färdig bostad samt finansiering och ökad rörlighet. Regeringen säger sig se behov av ett fortsatt arbete för att minska ledtiderna och kostnaderna för byggandet. I propositionen uttrycks att kommunerna behöver ta ett större ansvar för ett ökat bostadsbyggande. Om det inte sker säger sig regeringen vara beredd att se över kraven på kommunernas planering för bostadsbyggande och vid behov göra dessa krav bindande. Regeringen avser att återkomma med förslag för att bostadsbyggandet ska öka.

Frågor om Bostäder kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö och energi

Kemikalier (Giffri miljö)

En kartläggning av förekomsten av farliga ämnen som ännu inte är reglerade i EU genomförs. Kartläggningen tar sikte på farliga ämnen i konsumentprodukter. Regeringen ska tillsätta en utredning som ska analysera behovet av beskattning för att minska spridningen av kadmium och andra hälso- och miljöfarliga ämnen och tungmetaller i miljön. Utredningen ska också göra en översyn av skatten på bekämpningsmedel och analysera om skattens effektivitet samt styrande effekt avseende hälsa och miljö kan öka.

Insatser för energieffektivisering

I regeringens budget för innevarande år finns ett ramanslag på 253 miljoner kronor för insatser för energieffektivisering. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2016 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 miljoner kronor 2017–2019.

I syfte att skapa bättre förutsättningar för finansiering av långsiktiga energieffektiviseringsprojekt inom ramen för det nationella regionalfondsprogrammet föreslås att regeringens bemyndigande förlängs till att avse åtaganden som medför behov av anslag fram t.o.m. 2020.

Elberedskap – förlängt bemyndigande

Med syfte att skapa bättre förutsättningar för finansiering av mer långsiktiga elsäkerhetsprojekt, exempelvis inom området dammsäkerhet, föreslår regeringen att deras bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden ska omfatta 330 miljoner kronor för perioden fram till 2019.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63 och Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen konstaterar att den svenska modellen på arbetsmarknaden har bidragit till ett högt västånd och en hög sysselsättning. En central del i denna modell är starka parter på arbetsmarknaden som förhandlar om löner och villkor. Regeringen står upp för den svenska modellen på arbetsmarknaden och avvisar idén om att staten ska lagstifta om lägre löner.

För att stärka läraryrkets attraktivitet har regeringen tagit initiativ till en nationell samling. Inom ramen för denna kan huvudmännen från och med den 1 juli 2016 ansöka om medel för att höja lönerna för särskilt kvalificerade lärare, cirka 60 000 lärare årligen kan omfattas. Dessutom kommer karriärtjänstereformen vara fullt utbyggd 2017 och omfatta 17 000 förstelärare. För huvudmän med tuffa förutsättningar är det möjligt att söka statsbidrag för ytterligare karriärtjänster. *Se mer under avsnittet "Läraryrket och lärarutbildning"*.

Regeringen framhåller lönekartläggning som ett verktyg för att motarbeta osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Regeringen har därför föreslagit årliga lönekartläggningar.

Enligt konjunkturlönestatistiken bedöms timlönerna öka med 2,4 procent under 2015. Prognosen för timlöneutvecklingen 2016 revideras upp till 3,1 procent och för 2017 till 3,3 procent. För perioden 2018–2020 bedöms timlönerna öka med 3,4 procent per år. Även om inflationen bedöms ta fart under 2017 väntas ökningen av de nominella lönerna bidra till att reallönerna fortsätter växa i relativt hög takt (2 % per år 2016 och 2017). Det är i linje med reallöneutvecklingen sedan införandet av industriavtalet.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad

Nyanlända

Bättre förutsättningar att kombinera jobb och utbildning kan enligt regeringen bidra till att nyanlända snabbare kommer i arbete. Regeringen avser därför att besluta om att traineejobben ska vara tillgängliga för nyanlända. Regeringen avser också att utvidga stödet för yrkesintroduktionsanställningar till nyanlända.

Ungdomar

För att möjliggöra 90-dagarsgarantin görs satsningar genom traineejobb, som kombinerar jobb med relevant yrkesutbildning, och utbildningskontrakt, som ska få ungdomar att avsluta en gymnasieutbildning. För att få fler ungdomar utan gymnasieutbildning att slutföra sina studier anser regeringen att även ungdomar utan fullföljd gymnasieutbildning ska kunna anställas med traineejobb.

Långtidsarbetslösa

Regeringen avvecklar fas 3. De som varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin i mer än 450 dagar ska i stället erbjudas extratjänster eller andra arbetsmarknadspolitiska insatser som förbättrar deras möjligheter att få ett arbete.

Möjligheten att kombinera jobb med relevant utbildning bedöms kunna underlätta för långtidsarbetslösa att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Regeringen avser därför att utvidga traineejobben och stödet för yrkesintroduktionsanställningar till att även omfatta långtidsarbetslösa.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28 och Sandra Bergendorff tfn 08-452 76 20 avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Sjukfrånvaron ökar

Sedan 2010 har sjukfrånvaron ökat och prognosen är att ökningen fortsätter. Sedan 2011 ökar sjukpenningtalet i snitt med 13 procent på årsbasis. I juni 2015 uppgick sjukpenningtalet till 10 dagar, uppdelat på 13 dagar för kvinnor och 7 dagar för män. Ökningen förklaras av att antalet helt nya sjukfall stiger och att dessa sjukfall blir längre. Sjukfrånvaron skiljer sig åt mellan olika sektorer. Högst är sjukfrånvaron i kommuner och landsting, medan den är lägst inom staten.

Det är de psykiska diagnoserna som ökar mest och dessa sjukskrivningar blir ofta längre än andra sjukfall. Yrken som innebär nära kontakt med brukare av olika typer av välfärdstjänster eller andra personliga tjänster, s.k. kontaktyrken, innebär en större risk för både kvinnor och män att bli sjukskrivna på grund av en psykisk diagnos.

Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades från och med 1 februari 2016. I september 2015 presenterade regeringen ett åtgärdsprogram för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro. Åtgärdsprogrammet bygger på att regeringen, berörda myndigheter, arbetsgivarparter och hälso- och sjukvården tillsammans tar ansvar. Det handlar om förebyggande åtgärder, insatser under sjukfallet och stöd tillbaka till jobb. Målet med åtgärdsprogrammet är ett sjuktal om 9 dagar år 2020.

Samtal med parterna

Regeringen fortsätter samtal med arbetsmarknadens parter om hur sjukfrånvaro ska kunna förebyggas samt hur ett användbart stöd för rehabilitering och omställning bör utformas.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Tina Eriksson tfn 08-452 77 27 och Örjan Lutz tfn 08-452 74 82, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Regeringen avser att ta initiativ till utredning kring ett förlängt arbetsliv och ett samarbete med parterna härom. Regeringen föreslår också sänkt löneskatt för äldre över 65 år i syfte att förlänga arbetslivet.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Victoria Hansson tfn 08-452 75 07, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmiljö

Regeringen avser att indirekt satsa på arbetsmiljöförbättringar i kommuner och landsting genom ökat statligt stöd. Primärt i syfte att ge utrymme för ökad personaltäthet.

Bedömningen är att det finns ett behov av ökade resurser i många av välfärdens verksamheter och att detta behov har ökat till följd av det stora antalet asylsökande. Primärt menar regeringen att pengarna ska skapa utrymme för rekryteringar.

Frågor om arbetsmiljö besvaras av Ned Carter tfn 08-452 76 23 och Gunnar Sundqvist tfn 08-452 71 08, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet och diskriminering

Sveriges regering menar att de är en feministisk regering som arbetar för jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering, det vill säga att politikens jämställdhets-effekter ska synliggöras i underlag inför alla budgetbeslut. Till följd av den förda politiken finns inte några specifika jämställdhetsåtgärder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över föräldraförsäkringen (dir. 2016:10). Utredningen ska ta fram förslag om hur föräldraförsäkringen kan bidra till såväl jämställt föräldraskap som jämställdhet på arbetsmarknaden.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Christin Granberg-Norberg tfn 08- 452 76 30 och Charlotta Undén tfn 08-452 71 62, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Läraryrket och lärarutbildning

Nationell samling för läraryrket

Regeringens ambition är att öka antalet lärare, bl.a. genom att återupprätta läraryrkets status så att lärare väljer att komma tillbaka och att lärarutbildningen blir mer attraktiv. För att göra läraryrket mer attraktivt behöver lärarna ges mer tid att ägna sig åt undervisningen och bättre möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket.

Lärlöner

Från och med den 1 juli 2016 kan huvudmännen ansöka om medel för att höja löner för särskilt kvalificerade lärare. Regeringen gör bedömningen att cirka 60 000 lärare årligen kan komma i fråga för den statliga satsningen, vilket i genomsnitt innebär en lönehöjning på mellan 2 500 kronor och 3 500 kronor i månaden.

Karriärtjänster

Karriärtjänstreformen ska vara fullt utbyggd fr.o.m. 2017 och då omfatta 17 000 förstelärare.

Regeringen har även gjort det möjligt för huvudmän med tuffa förutsättningar att söka statsbidrag för ytterligare karriärtjänster för lärare i form av förstelärare och lektorer.

Speciallärare

Regeringen har avsatt betydande medel för att utbilda fler speciallärare och för att utveckla det specialpedagogiska arbetet.

Vidareutbildning av obehöriga lärare

Regeringen avser att 2016 tillföra medel för vidareutbildning av obehöriga lärare.

Fortbildning för ny behörighet eller bredda befintlig

Betydande medel tillförs för fortbildningsinsatser som ska ge lärare möjlighet att få ny behörighet eller bredda den befintliga.

Teach for Sweden

Regeringen har också avsatt medel till utbildningssatsningen Teach for Sweden. Utbildningen innebär att redan utbildade akademiker arbetar som lärare i en skola med stora utmaningar, samtidigt som de läser in en ämneslärarexamen.

Lärarytbildningarna

Regeringen avser att fortsatt utveckla och bygga ut lärarytbildningarna.

Lärarytassistenter

Det är av avgörande betydelse att skolhuvudmännen säkerställer personalförsörjningen i skolan, t.ex. genom att rekrytera olika former av lärarytassistenter för att avlasta lärare och rektorer. Det kan handla om att vid behov anpassa regelverken för subventionerade anställningar till skolans förutsättningar.

SFI-lärare

Regeringen avser att tillföra medel vad avser lärare som är behöriga att undervisa i sfi och i svenska som andraspråk i budgetpropositionen för 2017.

Snabbspår för lärare

Våren 2016 presenterades ett snabbspår för nyanlända lärare. Det innebär att en modell etableras för hur personer med lärarytutbildning från sina hemländer snabbt ska kunna komplettera sina ämneskunskaper och pedagogiska kunskaper, i kombination med studier i svenska som är anpassade till läraryrket. *Läs också om detta under kapitlet "Migration oh Integration".*

Nyanländas läraryt kompetens

Regeringen avser också att vid behov genomföra ytterligare reformer för att bättre ta vara på nyanlända läraryt kompetens.

Validering

Regeringen har intensifierat arbetet med validering och genomfört en omfattande förstärkning av kompletterande utbildningar. Detta möjliggör för personer med utländsk utbildning att få en svensk examen eller behörighet att utöva sitt yrke i Sverige.

Skolverkets lärarkampanj

Regeringen avser att ge Skolverket i uppdrag att förlänga sin lärarkampanj för att fler ska ta steget att utbilda sig till lärare och att fler lärare ska komma tillbaka till skolan.

Frågor om Läraryrket och lärarutbildningen besvaras av Ulrika Wallén, tfn 08-452 76 03 och Jan Bergström tfn 08-452 76 99, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Signild Östgren